

D'abraçades i aliances

À

Més enllà de la valoració moral que ens mereixi la violència en general i la violència política en particular, el cert és que si una virtut tenen els conflictes armats és la de mostrar-nos la solidesa democràtica dels règims polítics i les societats implicades. En el cas basc, per exemple, al llarg dels gairebé 50 anys durant els quals ETA va mantenir un enfrontament armat amb l'Estat espanyol, l'organització armada basca va mantenir sempre la porta oberta al diàleg i la negociació. Des de l'anomenada Alternativa KAS fins a les converses de Zuric (amb el govern d'el'Aznar), les condicions que posava ETA per deixar les armes giraven gairebé sempre entorn d'una qüestió clau: la sobirania política i el dret a l'autodeterminació. No era l'únic punt, certament, però sembla més que probable que si algun govern espanyol hagués acceptat públicament la possibilitat de fer un referèndum democràtic per demanar a bascos i basques si volien la independència o no (com va fer en Blair amb el cas d'Irlanda del Nord) la fi de l'expressió violenta del conflicte hauria estat immediata. Malgrat això, i malgrat que gairebé totes les forces polítiques antifranquistes havien portat el dret a l'autodeterminació al programa i que aquest dret està reconegut i avalat per les Nacions Unides, no hi va haver cap president espanyol que fes una passa en aquesta direcció. Van preferir mantenir el conflicte obert i pagar un dolorosíssim preu humà abans d'admetre que la unitat territorial de l'estat podrà veure's alterada per la voluntat popular d'algun dels territoris que el conformen. Van preferir mantenir i reforçar la maquinària repressiva del franquisme, inclosa la pràctica sistemàtica de la tortura i les operacions de guerra bruta, abans que acceptar el que ara anomenem dret a decidir.

No explico tot això per justificar cap mena de violència sinó per mirar de fer entendre quina és la naturalesa profunda del Regne d'Espanya al qual el moviment independentista català s'enfronta, i s'hi enfrontarà encara amb més intensitat a partir del 27 de setembre. La lluita per l'exercici de l'autodeterminació i la independència és, en definitiva, la lluita contra la imposició, a favor de més i millor democràcia contra un adversari disposat a tot o a gairebé tot. És per això que té un altíssim valor que tanta gent, tants col·lectius i tants sectors polítics s'hagin fet seva la causa de la independència. I és l'extraordinari abast del repte que encarem el que explica i justifica abraçades i aliances, puntuals i excepcionals però sòlides, entre l'esquerra independentista i una part del centredreta que, per fi, sembla que ha deixat enrere velles i poderoses pors. I per això haurien d'importar-nos poc les crítiques des de l'esquerra i el centreesquerra unionista que el que pretenen, en realitat, és amagar la seva aliança tàcita però evident amb la pitjor drete d'aquest país, amb les grans corporacions i monopolis més els franquistes de tota la vida.